

Iktatószám: 559/2023.
Budapest, 2023. augusztus 8.

Dr. Feldman Zsolt úr részére

mezőgazdaságért és vidékfejlesztésért felelős államtitkár
Mezőgazdaságért és Vidékfejlesztésért Felelős Államtitkárság
Agrárminisztérium

Tisztelt Államtitkár Úr!

Kérem, engedje meg, hogy a tejtermelés hazai helyzetével kapcsolatosan rövid tájékoztatást adjak, illetve, hogy a szükséges lépések kapcsán kérést fogalmazzak meg.

A Kormányzat és a tejtermelők együttműködésének köszönhetően a magyar tejtermelés évtizedes növekedésen van túl, két-három éven át 2 milliárd kg fölötti mennyiségű tejet is megtermeltünk. A tejipar számára elsődleges alapanyagot termelő hazai tejtermelés az említett 10 év alatt több mint 23 százalékot bővült.

Azonban a hazai tejágazaton is végigsöpört a coviddal kezdődő, az orosz-ukrán válsággal és a történelmi aszályval folytatódó rendkívüli piaci turbulencia. Az idei év elején már látszódott, hogy visszarendeződés következik, ez utóbbi folyamat azonban - az infláció és az európai tejfelesleg okán - mára nehéz helyzetbe sodorta a hazai tejtermelőket.

A hazai tejtermelés rendkívül nehéz perióduson megy keresztül. **Két év alatt az ellenőrzött telepek 7,6%-a, az elmúlt egy év alatt 3,8%-a zárt be, míg az ellenőrzött állomány két év alatt 4,6%-kal, az elmúlt 12 hónapban pedig 2,5%-kal csökkent.** Ez két év alatt 8 ezer, egy év alatt 4 ezer db tejelő tehén elvesztését jelenti (forrás: ÁT Kft).

Az elmúlt 3 évben a Tej Terméktanácsból 250 - döntő többségben - kis tejtermelő lépett ki a tejtermelés befejezése okán, azonban néhány jelentős vállalkozás is van a tejtermelő tevékenységet megszüntetők közt (*Kemenesmagasi Agrár Zrt., Csörnőc menti Mg. Szövetkezet, Zal-Agro Agrár Ipari és Ker. Zrt., Fűzvölgyi Agrár Zrt., Böhönyei Szabadság Mg. Zrt., Csíkvártej Kft., Komáromi Mezőgazdasági Zrt., AGROFF Kft., Belán Alcsired Kft., Karcagi Cserhát Kft., Bodonyos Agrár Szövetkezet, Fertődi Agrár Kft., Extra Jó Tej Kft., AGROBARACS Zrt., Isztiméri Bakony Mg. Kft., Sereg-Tej Kft., Déva-Pig Mg. Kft.*).

Az európai, a spot és hazai tejárak továbbra is esésben vannak. Az EU-27 átlagára két év folyamatos emelkedést követően január óta csökken, a június – az Európai Bizottság becslése szerint – újabb, 2,5%-os mérséklődést hozott, ezzel pedig az átlagár már 9%-kal az egy évvel

korábbi ár alá süllyedt. Január óta 20%-ot esett az átlagár. Az EU-27 tejfelvásárlásának 2022 szeptembere óta tartó emelkedése 2023-ban sem állt meg, ezen folyamat közvetve jelentős import nyomást okoz a hazai ágazatnak.

Az olasz spot árak a teljes tej esetében egy év alatt 28%-ot, míg a főlözött tejek esetében 38%-ot estek.

A hazai felvásárlási ár júniusban újabb 6%-os csökkenés után 161,96 Ft/kg-ra esett vissza, amely ár már csak alig 1%-kal magasabb az egy évvel korábbi árnál, míg a 2023. januári rekord ártól 28%-kal marad el. A hazai felvásárlási árak – a tejtermelők beszámolóí alapján - tovább csökkennek. A nyerstej kiviteli ára tavaly októbertől idén áprilisra 54%-ot esett.

A hazai felvásárolt nyerstej mennyisége az idei első félévben éves bázison 4%-ot csökkent.

A feldolgozói belföldi értékesítések is esnek mind ár, mind eladott mennyiségek tekintetében, ez utóbbit szemlélteti az alábbi táblázat (forrás: AKI).

	2021.	2022	2023 (% előző évhez képest)
	1-6. havi értékesített mennyiség (tonna)		
tehéntúró	7.681	6.674	5.481 (-18%)
vaj	1.741	1.699	1.388 (-18%)
vajkrém	732	888	688 (-23%)
tejföl	25.854	24.893	22.171 (-11%)
trappista sajt	8.863	10.324	9.060 (-12%)
joghurt (gyümölcsös és natúr)	6.539	6.900	6.449 (-7%)
ömlesztett sajt	4.121	3.974	3.247 (-18%)

Az AKI PÁIR rendszerénél nagyobb adatszolgáltatói körrel működő terméktanácsai adatszolgáltatási rendszer (21/2023. (IV.28.) AM rendelet) ugyancsak igen nagy belföldi feldolgozói értékesítés csökkenést mér 1-6. hónapban, éves bázison (vaj és vaj készítmény - 15%, sajt és túró összesen -21%, rögzös túró -32%, trappista -22%, ízesített tejitalok -17%).

Az alábbi táblázat azt mutatja meg, hogy ez év januárjától mekkora árcsökkenést voltak kénytelenek elszenvedni a tejfeldolgozók (forrás: AKI).

	2023. 1/2. hét* → 30. hét átadói árcsökkenés (%)
UHT tej, 2,8 % zst.*	- 33
UHT tej, 1,5 % zst.*	-31
tehéntúró	-15
vaj	-37
vajkrém	-14
tejföl	-20
trappista sajt	-32
joghurt (gyümölcsös és natúr)	-17
ömlesztett sajt	-21

Ezek az átadói ár csökkenések további nyerstejárcsökkenést vetíthetnek előre.

A tejtermelőkkel egyeztetve azt látjuk, hogy a növénytermesztéssel is foglalkozó gazdaságok rendkívüli veszteségektől tartanak a magas input áron bekerült termények idei nyomott áron történő értékesítése okán. A tejtermelők egy jelentős része legalább szeptemberig, de akár decemberig is a tavalyi rekord magas áron bekerült/lekötött kukoricát, napraforgót, búzát, szóját, silót, roppantott nedves kukoricát stb. eteti. Az ipari melléktermékek is drágák maradtak, mivel ott is még a tavalyi drága alapanyagot dolgozzák fel, illetve sok gazdaság „beleragadt” a magas áron megkötött energia szerződéseikbe. Egyes takarmány típusok ára ugyan némileg csökkent, de még mindig jóval a két évvel ezelőtti szint fölötti az ár. Az üzemanyag ára folyamatosan másfélszerese az elmúlt évinek. Az aflatoxin továbbra is jelen van és költséget jelent. Több tejtermelő döntött (illetve fontolgatja) a vemhes üszök értékesítéséről a likviditás fenntartása, illetve a takarmányköltségek optimalizálása céljából. Tejtermelők azt is jelezték, hogy egyre nagyobb tartozással bírnak a beszállítóik felé, amely esetekben csak a jó üzleti kapcsolat okán kerülhető el a konfliktus, a bankoknál lévő rövid távú (likvid) keret véges, illetve ennek a finanszírozása a magas kamat következtében meglehetősen drága. A munkabérek, az alkatrész árak, a szervízköltség, a szaktanácsadói-, a munkavédelmi-, a könyvvizsgálói díjak a tavalyi évhez képest is tovább emelkedtek. Számos gazdaságban a „tejpénzt” elviszi a munkabér és az energiaköltség.

Az állattartó telepi pályázatok a végéhez közelednek, melyek finanszírozása is komoly teherrel jár. Számos tejtermelő kényszerült úgy dönteni, hogy tejpiaci gondok okán nem kezd bele az állattartó telepi pályázatának megvalósításba.

A tejtermelők várják a korábban bejelentett ágazatspecifikus forgóeszköz hitelprogramok indulását is, megfelelő kamattámogatás mellett.

Tisztelt Államtitkár Úr!

A fenti rendkívül nehéz helyzet okán kérjük az átmeneti nemzeti tejtámogatás (ÁNT) tavalyi teljes összegének kifizetését és az idei kifizetések mielőbbi meghirdetését.

A termeléshez kötött tejhasznú tehéntartás támogatása tavalyi átváltási árfolyamához figyelembe vett 2022. szeptember 30-i EKB árfolyam szerint egy euró 422,18 forint volt. Az MNB előrejelzése szerint az árfolyam jövő nyárig 380 Ft körül alakul, a szélsőértékek 360-400 Ft-ban kerültek meghatározásra (*Forrás: A forint/euro árfolyam és az elemzői várakozások alakulása; MNB, 2023. július 25., Ábrakészlet az aktuális pénzügyi és gazdasági folyamatokról*).

Ez alapján bizonyos, hogy a tavaly őszi támogatásokhoz képest a tejtermelők forintban kisebb termeléshez kötött tejhasznú tehéntartás támogatásra számíthatnak, azaz idén ez a jogcím nem kompenzálja majd az átmeneti nemzeti tejtámogatás (ÁNT) esetleges ismételt kiesését. Ez halmozottan jelentkezik azon állattartók esetében, akik a takarmányt maguknak termelik, mert a támogatásokat az euro árfolyam ott is negatívan érinti.

Az átmeneti nemzeti tejtámogatásnak (ÁNT) eddig a 2007. március 31-i tejkvóta volt az alapja. 2023-tól a 2018. évi, a KSH által megállapított országos átlagos tejhozam és a 2018. évben termeléshez kötött tejhasznú tehéntartás támogatásra bejelentett tehénlétszám alapján folytatódhat ezen nemzeti forrásból finanszírozott jogcím. A fajlagos összegek és a tényleges éves borítékok a hazai költségvetés függvényében alakulnak.

Információink szerint a 2023. évi átmeneti nemzeti tejtámogatás (ÁNT) történelmi bázisa még nem került megállapításra, ezért **kérjük, hogy a Minisztérium fontolja meg azt, hogy a meglévő 2022. évi történelmi bázis után fizesse ki a tavalyi támogatást.** Ez a tejtermelő gazdaságok számára egyszerűen csak a túlélést jelenthetné.

Ismereteink szerint a legvégső kifizetési határidő 2023. október 15., amikor a tagállam még *'uniós szankció nélkül'* fizethet 2022. évi átmeneti nemzeti támogatást.

Együttműködését és támogatását megköszönöm.

Üdvözlettel,

Istvánfalvi Miklós
elnök

Tej Terméktanács
1115 Budapest, Bartók B. út 152/C
Tel.: 203-1450, Fax: 203-1477
Adósz.: 18036235-2-43